

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА
ФРАНКА**

Філологічний факультет
Кафедра української мови імені проф. Івана Ковалика

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана філологічного
факультету

Роман КРОХМАЛЬНИЙ
“31 ” серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**Сучасна українська літературна мова (синтаксис) у середній
школі**

освітній рівень	перший (бакалавр)
галузь знань	01 Освіта / Педагогіка (шифр і назва галузі знань)
спеціальність	014.01 – Середня освіта (українська мова і література) (шифр і назва спеціальності)
освітня програма	Середня освіта (українська мова і література)
Факультет	філологічний

2023 – 2024 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни **Сучасна українська
літературна мова (синтаксис) у середній школі**

для здобувачів освіти спеціальності 014.01 – Середня освіта (українська мова і література)

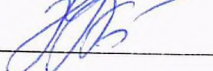
Розробник: Кутня Г. В. доцент, кандидат філологічних наук

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму розглянуто і схвалено на засіданні кафедри української мови імені проф. Івана Ковалика

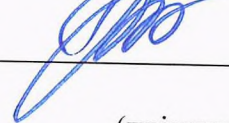
Протокол від « 31 » серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри (Купчинська З.О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

«31» серпня 2023 р.

Робочу програму ухвалила Вчена рада філологічного факультету

Протокол від «31» серпня 2023 року № 1

«31» серпня 2023 року Голова (Крохмальний Р.О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни		
		<i>денна форма навчання</i>		
Кількість кредитів – 12, 5: 3, 5/ 4/ 5	01 Освіта / Педагогіка 014.01 – Середня освіта (українська мова і література)	Нормативна		
Модулів – 3		<i>Рік підготовки:</i>		
Змістових модулів – 4		3-й	4 –й	
		<i>Семестри</i>		
Загальна кількість годин – 375: 105/ 120/150		6-й	7-й	8-й
	<i>Лекції</i>			
Тижневих годин для денної форми навчання: 4 / 5 / 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	32 год.	20 год.	28 год.
		<i>Практичні</i>		
аудиторних – 170: 64/ 50/ 56		32 год.	30 год.	28 год.
		<i>Самостійна робота</i>		
самостійної роботи студента – 205: 41/70/94		41 год.	70 год.	94 год.
		ІНДЗ:		
		Форма контролю		
		іспит	залік	іспит

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить **46%:** 61 % / 42% / 37%

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування у студентів систематизованих знань про традиційні підходи у класифікації та аналізі синтаксичних категорій і синтаксичних одиниць у середній школі, а також удосконалення навиків із пунктуації.

Завдання – навчити студентів виділяти та аналізувати основні синтаксичні одиниці – словосполучення і речення за семантико-структурними та граматичними особливостями; а також володіти пунктуаційними нормами сучасної української літературними нормами.

У результаті вивчення цього курсу студент повинен **знати:**

предмет і завдання синтаксису української мови, методологічну основу, основну літературу з питань курсу; основні поняття синтаксису; розуміти синтаксичну структуру української мови як систему, для компонентів якої характерні певні типи зв'язків і відношень, зокрема особливості підрядних і сурядних словосполучень, способи вираження граматичної основи та другорядних членів речення, засоби ускладнення простих речень, різновиди складних речень, синтаксичні відношення та способи зв'язку між предикативними частинами складних структур; відмінності у підходах до вивчення синтаксичних одиниць в академічній граматиці та шкільному курсі граматики; принципи української пунктуації, типи пунктограм.

вміти: виокремлювати з речень словосполучення та всебічно їх характеризувати (за структурою, типом і способом зв'язку, за частиномовним вираженням головного компонента, за синтаксичними відношеннями); робити повний синтаксичний аналіз речень будь-якої структури, зокрема: загальний синтаксичний аналіз простого речення за комунікативними та структурно-граматичними особливостями, визначати та аналізувати члени речення, характеризувати різновиди складних речень, зображати складне речення у горизонтальній та вертикальній схемах; правильно розставляти розділові знаки та пояснювати їх.

Загальні компетентності (ЗК):

Вивчення даної дисципліни передбачає формування таких **загальних компетентностей:**

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

фахових компетентностей:

- ФК 1. Здатність застосовувати сучасні методи й навчальні технології в освітніх закладах.
- ФК 3. Здатність формувати в учнів предметні компетентності.
- ФК 9. Здатність застосовувати вербальний коментар щодо виконання вправ у лаконічній та доступній для школярів формі.
- ФК 11. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.
- ФК 12. Здатність вільно користуватися філологічною термінологією.
- ФК 14. Демонстрування власної філологічної та педагогічної культури.
- ФК 15. Здатність використовувати когнітивно-пізнавальну активність, творчо-пошукові дії в процесі роботи над мовно-літературними явищами.
- ФК 17. Здатність аналізувати й інтерпретувати мовно-літературні процеси, зіставляти інформацію, порівнювати явища;

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН 3. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- ПРН 5. Використовувати традиційні та інноваційні технології навчання філологічних дисциплін у середній школі.
- ПРН 8. Застосовувати філологічні знання для розв'язання професійних завдань.
- ПРН 10. Окреслювати основні проблеми дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, пояснювати їх взаємозв'язок у цілісній системі знань.
- ПРН 11. Знати систему мови, історію української мови і літератури, сучасні процеси і тенденції.
- ПРН 12. Знати норми української літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.
- ПРН 14. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.
- ПРН 17. Здійснювати лінгвістичний та літературознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів.
- ПРН 18. Демонструвати знання з обраної філологічної спеціалізації.

Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. (6 семестр) Словосполучення та просте речення.

Змістовий модуль 1. Словосполучення

Тема 1. Предмет і об'єкт синтаксису. Синтаксичні одиниці. Типи синтаксичних зв'язків та їх особливості. Словосполучення як синтаксична одиниця. Різновиди словосполучень за типом зв'язку та структурою.

Тема 2. Підрядні словосполучення, їх типи за частиномовним вираженням головного компонента. Словосполучення за ступенем синтаксичної спаяності. Шкільна термінологія на подані типи.

Тема 3. Спосіб зв'язку в підрядних словосполученнях.

Тема 4. Семантико-синтаксичні відношення у підрядному словосполученні. Методика визначення семантико-синтаксичних відношень у середній школі.

Тема 5. Сурядні словосполучення. Виокремлення та аналіз підрядних та сурядних словосполучень.

Змістовий модуль 2. Просте неускладнене речення

Тема 1. Речення як основна синтаксична одиниця, його ознаки.

Тема 2. Аспекти вивчення речення у сучасному мовознавстві.

Тема 3. Класифікація простих речень за комунікативними та структурно-граматичними особливостями в академічній та шкільній граматиці.

Тема 4. Двоскладне речення. Типи підметів і способи їх вираження.

Тема 5. Структурні типи присудків і способи їх вираження. Порівняльний аспект класифікації присудків в академічному та шкільному баченнях.

Тема 6. Односкладні речення і їх різновиди. Особливості класифікації односкладних речень у шкільній граматиці.

Тема 7. Другорядні члени речення. Їх типи та способи вираження. Синкретичні другорядні члени речення. Методика аналізу другорядних членів речення в школі.

Тема 8. Неповні речення та їх різновиди. Розмежування односкладних та неповних структур.

Тема 9. Повний синтаксичний аналіз речень: загальний та за членами речення. Складні випадки аналізу.

Модуль 3. (7 семестр) Просте ускладнене речення. Класифікація та аналіз засобів ускладнення.

Тема 1. Просте ускладнене речення. Класифікація засобів ускладнення.

Тема 2. Речення з однорідними членами.

Тема 3. Речення з відокремленими напівпредикативними членами: класифікація відокремлених членів речення, пунктуація речень.

Тема 4. Речення з відокремленими уточнювальними членами.
Відокремлені додатки.

Тема 5. Речення із парантезами (вставними і вставленими компонентами і конструкціями).

Тема 6. Речення із звертаннями.

Тема 7. Пунктуаційний та синтаксичний аналіз речень із засобами ускладнення.

Модуль 4. (8 семестр). Складне речення. Завершальні аспекти синтаксису сучасної української мови

Тема 1. Основні структурно-семантичні ознаки складного речення.

Класифікація складних речень.

Тема 2. Складносурядні речення і їх різновиди.

Тема 3. Складнопідрядні речення. Принципи їх класифікації. Семантико-структурна та структурно-семантична класифікація складнопідрядних речень.

Тема 4. Безсполучникові складні речення і їх різновиди.

Тема 5. Багатокомпонентні речення: з однаковим та з різними типами зв'язку. Схеми речення.

Тема 6. Граматичні категорії тексту. Період, надфразні єдності, пряма мова.

Тема 7. Принципи української пунктуації. Синтаксичний та пунктуаційний аналіз речень та тексту.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	у тому числі			
		Л	Пр.	інд	ср
Модуль 1 (6 семестр)					
Змістовий модуль 1	2	3	4	5	6
Тема 1. Предмет і об'єкт синтаксису. Синтаксичні одиниці. Типи синтаксичних зв'язків та їх особливості.	2	2			
Тема 2. Словосполучення як синтаксична одиниця. Різновиди словосполучень за типом зв'язку та	13	2	2		9

структурою.					
Тема 3. Підрядні словосполучення, їх типи за частиномовним вираженням головного компонента, за ступенем семантичної спаяності, за способом зв'язку та семантико-синтаксичними відношеннями між компонентами.	10	4	6		
Тема 4. Сурядні словосполучення. Виокремлення та аналіз підрядних та сурядних словосполучень.	9	2	4		3
Разом – змістовий модуль 1.	34	10	12		12
Змістовий модуль 2:					
Тема 1. Речення як основна синтаксична одиниця, його ознаки.	5	2			3
Тема 2. Аспекти вивчення речення у сучасному мовознавстві.	5	2			3
Тема 3. Класифікація простих речень за комунікативними та структурно-граматичними особливостями.	9	2	4		3
Тема 4. Двоскладне речення. Типи підметів і способи їх вираження.	7	2	2		3
Тема 5. Структурні типи присудків і	10	2	2		6

способи їх вираження.					
Тема 6. Односкладні речення і їх різновиди.	10	2	2		6
Тема 7. Другорядні члени речення. Їх типи та способи вираження.	15	6	6		3
Тема 8. Неповні речення та їх різновиди.	6	2	2		2
Тема 9. Повний синтаксичний аналіз речень: загальний та за членами речення. Складні випадки аналізу.	4	2	2		
Разом – змістовий модуль 2.	71	22	20		29
Разом – модуль 1	105	32	32		41
Модуль 3 (6 семестр)					
Тема 1. Просте ускладнене речення. Класифікація засобів ускладнення.	18	2	6		10
Тема 2. Речення з однорідними членами.	15	2	3		10
Тема 3. Речення з відокремленими напівпредикативними членами: класифікація відокремлених членів речення, пунктуація речень.	34	6	6		22
Тема 4. Речення з відокремленими уточнювальними членами. Відокремлені додатки.	18	2	4		12

Тема 5. Речення із вставними і вставленими конструкціями.	11	2	3		6
Тема 6. Речення із звертаннями.	10	2	2		6
Тема 7. Пунктуаційний та синтаксичний аналіз речень із засобами ускладнення.	14	4	6		4
Разом – модуль 3.	120	20	30		70
Модуль 4 (8 семестр)					
Тема 1. Основні структурно-семантичні ознаки складного речення. Класифікація складних речень.	14	4	2		8
Тема 2. Складносурядні речення і їх різновиди. Пунктуація у складносурядному реченні.	14	2	2		10
Тема 3. Складнопірядні речення. Принципи їх класифікації. Семантико-структурна та структурно-семантична класифікація складнопірядних речень. Багатоконпонентна пірядність.	29	6	8		15

Тема 4. Безсполучникові складні речення і їх різновиди. Пунктуація у безсполучниковому реченні.	14	2	2		10
Тема 5. Багатокомпонентні речення: з однаковим та з різними типами зв'язку. Схеми речення.	23	6	4		13
Тема 6. Граматичні категорії тексту. Період, надфразні єдності, пряма мова.	12	2	2		8
Тема 7. Принципи української пунктуації. Пунктуаційний аналіз речення та тексту.	17	2	2		13
Тема 8. Повний синтаксичний аналіз речень будь-якої структури.	27	4	6		17
Разом – модуль 4.	150	28	28		94
Усього годин	375	80	90		205

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Словосполучення і речення як синтаксичні одиниці. Виділення підрядних словосполучень із тексту та їх аналіз за частиномовною належністю головного компонента та за ступенем синтаксичної	4

	спаяності компонентів	
2.	Характеристика підрядних словосполучень за способом зв'язку, семантико-синтаксичними відношеннями між компонентами	4
3.	Виділення та аналіз підрядних і сурядних словосполучень різної структури	4
4.	Загальна характеристика простого речення (за комунікативними та структурно-граматичними особливостями).	4
5.	Характеристика підмета та присудка як головних членів двоскладного речення: структурні типи, способи вираження, засоби ускладнення	4
6.	Типи односкладних речень. Способи вираження головного члена односкладних структур	2
7.	Аналіз другорядних членів речення	6
8.	Неповні речення: різновиди, особливості	2
9.	Повний синтаксичний аналіз простого речення	2
10.	Синтаксичний аналіз простого речення. Засоби ускладнення в реченні (граматичні та комунікативно-стилістичні).	6
11.	Синтаксичний аналіз речень з однорідними членами.	2
12.	Синтаксичний аналіз речень з відокремленими напівпредикативними членами.	4
13.	Синтаксичний аналіз речень з відокремленими уточнювальними членами речення та відокремленими додатками.	4
14.	Синтаксичний аналіз речень із вставними і вставленими конструкціями.	2
15.	Синтаксичний аналіз речень із звертаннями.	4
16.	Пунктуаційний та синтаксичний аналіз засобів ускладнення та речень із ними	2
17.	Класифікація складних речень. Розмежування простих та складних речень.	6
18.	Синтаксичний аналіз складносурядних речень	4
18.	Структурно-семантична класифікація	10

	складнопідрядних речень. Характеристика складнопідрядних речень з підрядними означальними, з'ясувальними, обставинними	
15.	Складнопідрядні речення з кількома підрядними	2
17.	Аналіз безсполучникових речень та їхніх різновидів	2
18.	Аналіз складних речень із різними видами зв'язку.	6
19.	Пунктуаційний та синтаксичний аналіз складних речень та тексту. Речення з прямою мовою, період, надфразні єдності.	4

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Трактування обсягу поняття „словосполучення” у науковій літературі. Особливості семантичної спаяності компонентів словосполучення (синтаксично зв'язані, фразеологізовані та лексикалізовані словосполучення).	6
2.	Сурядні словосполучення (структурні особливості, семантико-синтаксичні відношення).	3
3.	Структурні особливості підрядних та комбінованого характеру словосполучень. До проблеми складних словосполучень. Виділення з речення елементарних одиниць.	3
4.	Аналіз речення в семантико-синтаксичному та комунікативному аспектах. Типи модальностей речення	6
5.	Підходи до оцінювання ускладнених форм головних членів.	3
6.	Питання про подвійний присудок (дуплексив).	3

7.	Тире між підметом та присудком	3
8.	Другорядні члени речення. Синкретичні явища в системі другорядних членів речення	4
9.	Питання про слова-речення (комунікати).	4
10.	Різні підходи до оцінювання односкладних речень. Питання про вокативні і генітивні речення.	6
11.	Пунктуаційний та граматичний аналіз різних засобів ускладнення: принципи, систематизація тощо.	10
12.	Оцінювання речень з однорідними присудками (І. Кучеренко).	4
13.	Питання однорідності / неоднорідності означень	6
14.	Відокремлені напівпредикативні означення: пунктуаційні особливості	8
15.	Відокремлені напівпредикативні обставини: пунктуаційні особливості	6
16.	Прикладка: особливості відокремлення	8
17.	Питання про відокремлені додатки	5
18.	Семантика вставних компонентів. Складні випадки оцінки вставних компонентів	6
19.	Уточнювальні члени речення: проблеми аналізу та пунктуації	6
20.	Форми кличного відмінка як морфологічної форми звертання в іменниках різних відмін та груп.	5
21.	Перехідні явища в системі складних речень.	8
22.	Різновиди семантичних відношень між предикативними частинами складносурядного речення	8
23.	Розділові знаки між предикативними частинами складносурядного речення	8
24.	Логіко-граматична класифікація складнопідрядних речень	5

25.	Сполучні засоби у складнопідрядному реченні	6
26.	Трактування безсполучникових речень у граматичній літературі.	6
27.	Семантичні відношення та розділові знаки між предикативними частинами безсполучникового речення	8
28.	Різновиди багатокомпонентних конструкцій щодо провідного типу зв'язку	8
29.	Речення з фразеологізованими предикативними частинами	5
30.	Ознаки і типи надфразних єдностей	5
31.	Конструкції з чужим мовленням. Оформлення чужої мови як непрямой	5
32.	Пунктуаційний та синтаксичний аналіз речення та тексту.	22
	Разом	205

10. Методи навчання

Результати навчання	Методи навчання	Форма оцінювання
Використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя	Лекція, пояснення, бесіда, демонстрація, практична робота, проблемний виклад, частково-пошуковий метод, навчальна дискусія,	Залік, іспит, поточне усне опитування, письмова самостійна робота, колоквиум, участь у дискусії.
Знати систему мовних рівнів.	Лекція, пояснення, бесіда, демонстрація, практична робота, вправи, проблемний виклад, частково-пошуковий метод, пояснювально-ілюстративний метод	Залік, іспит, тестування, поточне усне опитування, письмова самостійна робота, колоквиум, участь у дискусії, презентація.
Знати граматичну структуру української мови, виокремлювати	Лекція, пояснення, бесіда, демонстрація, практична робота,	Залік, іспит, письмова самостійна робота, колоквиум, участь в

синтаксичні одиниці та визначати зв'язок останніх з одиницями інших мовних рівнів мови.	вправи, проблемний виклад, частково-пошуковий метод, аналіз, метод проблемного викладання, дослідницький метод.	обговоренні.
Характеризувати граматичні явища, процеси, одиниці в різностильових реченнях сучасної української літературної мови.	Лекція, пояснення, бесіда, демонстрація, практична робота, вправи, проблемний виклад, частково-пошуковий, пояснювально-ілюстративний метод.	Залік, іспит, тестування, поточне усне опитування, письмова самостійна робота, колоквіум, участь в обговоренні.
Застосовувати сучасні методи та прийоми в методиці викладання граматики в шкільному курсі сучасної української мови.	Лекція, пояснення, бесіда, демонстрація, практична робота, вправи, проблемний виклад, навчальна дискусія.	Іспит, залік, тестування, поточне усне опитування, письмова самостійна робота, колоквіум, участь в дискусії.
Розуміти синтаксичну систему мови як результат комунікативно-мисленнєвої діяльності, відтак моделювати різні синтаксичні одиниці та інтерпретувати їх з позицій шкільної та академічної граматики.	Лекція, пояснення, бесіда, демонстрація, практична робота, вправи, проблемний виклад, частково-пошуковий метод.	Іспит, залік, тестування, поточне усне опитування, письмова самостійна робота, колоквіум, участь в обговоренні, презентація.

Методи контролю

1. Опитування.
2. Поточні контрольні та самостійні роботи (тестові та аналітичні).
3. Диктант.
4. Екзамени (письмовий) (6, 8 сем.).
5. Залік (7 семестр).

Розподіл балів, що присвоюються студентам

Розподілу балів, які отримують студенти (для екзамену)

Поточне тестування, самостійна робота, модульні роботи (6 семестр)													Підсумковий тест (екзамен)	Сума	
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2									
T1	T2	T3	T4	T5	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	50	100
2	3	4	3	5	1	1	5	3	4	4	5	4	5		

Поточне тестування, самостійна робота, модульна робота (7 семестри)							з а л і к	Сума
Модуль 3								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	100	
10	10	10	10	10	10	40		

Поточне тестування, самостійна робота, модульна робота (8 семестри)								Підсумковий іспитовий тест	Сума	
Модуль 4										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	е к з а м е н	50	100
2	3	4	3	4	2	2	30			

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою (для екзаменів і заліків).

- максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни, яка завершується екзаменом, становить за поточну успішність 50 балів, на екзамені – 50 балів;

- при оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методичне забезпечення

- Кутня Г. В. Синтаксис сучасної української мови. Ч.І: Словосполучення і просте речення. – Львів, 2013. – 178 с.
- Кутня Г. В. Програма та силабус із синтаксису сучасної української літературної мови в середній школі: для студентів зі спеціалізації «Середня освіта (українська мова та література)» (рукопис). Інтернет-ресурс. Доступ з: <https://philology.lnu.edu.ua/course/syntacsys-ukrajinskoji-movu-osvita>
- Терлак З. Синтаксис української мови у вправах. – Львів: «Растр-7», 2020. – 276 с.

Рекомендована література

Базова

- Вихованець Р.І. Граматика української мови: Синтаксис. – К., 1993.

2. Городенська К. Г. Багатоаспектність проблематики синтаксичних досліджень // Городенська К. Г. Здобутки академічної граматичної школи // Українська мова – 2021 - № 3. – С. 13-17. // Інтернет-ресурс. Доступ з: chrome-extension://oemmndcblldboiebfnladdacbdm/adadm/https://iul-nasu.org.ua/pdf/ukrmoiva/3_21/3.pdf
3. Дудик П. С., Прокопчук Л. В. Синтаксис української мови. – К., 2010.
4. Жовтобрюх М.А. Українська літературна мова. – К., 1984. – С.194–253.
5. Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. – Ч.2. – Синтаксис. – К., 1965.
6. Мариненко І. Синтаксис української мови (з правилами пунктуації): навчальний посібник. – Київ, 2020.
7. Слинько І.І., Гуйванюк В.В., Кобилянська М.Ф. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання. – К., 1994.
8. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис / За заг. ред. І.Білодіда. – К., 1972.
9. Сучасна українська мова: Синтаксис / За ред. О. Пономаріва. – К., 1994.
10. Терлак З. М. Пунктуаційний словник-довідник. – Львів: Світ, 2018. – 396 с.
11. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови. – К., 2004.
12. Христіанінова Р. Зібрання вибраних праць відомих українських синтаксистів // Українське мовознавство. – 2021. - №1 (51). Рецензія на: Синтаксис української мови: хрестоматія: у 2 ч. / Упоряд. А. Мойсієнко, В. Чумак, С. Шевель. (Київ : ВПЦ “Київський університет”, 2019). Інтернет-ресурс. Доступ з: <chrome-extension://oemmndcblldboiebfnladdacbdm/adadm/http://ukr.movoznavstvo.knu.ua/wp-content/uploads/2021/08/10Khrystianinova.pdf>

Допоміжна

- Синтаксис української мови : хрестоматія : у 2 ч. / Упоряд. : А. Мойсієнко, В. Чумак, С. Шевель. – К. : ВПЦ "Київський університет". 2019. – Ч. 1. – 559 с.
Також інтернет-ресурс. Доступ з:
https://chtyvo.org.ua/authors/Avtorskyi_kolektyv/Syntaksys_ukrainskoi_movy_khrestomatiiia_Chastyna_1/
- Синтаксис української мови: хрестоматія: у 2 ч. / Упоряд.: А. Мойсієнко, В. Чумак, С. Шевель. –К. : ВПЦ "Київський університет". 2019. – Ч. 2. – 326 с. Також інтернет-ресурс. Доступ з:
https://chtyvo.org.ua/authors/Avtorskyi_kolektyv/Syntaksys_ukrainskoi_movy_khrestomatiiia_Chastyna_2/

До змістового модуля №1

1. Давидова Л. П. Із спостереження над структурою і функціями субстантивних словосполучень // Українська мова і література в школі. – 1971. – № 11. – С. 20-24.
2. Дудик П.С. Сурядні словосполучення: основні питання теорії //Проблеми граматики і лексикології української мови. – Зб. наук. праць. – К., 1998. – С. 3–9.
3. Дудик П.С. Словосполучення в українській літературній мові. – К., 1998. – 136 с.
4. Дудик П. С. Словосполучення, сполучення слів і слово // Система і структура східнослов'янських мов. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 1998. – С. 208-213.
5. Кротевич Є. В. Типи підрядного зв'язку між словами в українській мові // УМЛШ. – 1954. – №2. Перевидання: Кротевич Є. Способи вираження підрядного зв'язку // Видатні вчені Львівського університету ХХ ст.: Є. В. Кротевич. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2002. – С. 61-84.
6. Кучеренко І. К. Предмет і об'єкт синтаксису // Українське мовознавство. – К., 1973. – № 1.
7. Кучеренка І. Лексичне значення прийменника // Мовознавство. – 1973. – №3. – С.12-23; // Кучеренко І. Актуальні проблеми граматики. – Львів, 2003. – С. 38- 56.
8. Кучеренко І. Фразеологізм як об'єкт синтаксису // Українське мовознавство: Республіканський міжвідомчий збірник. – К.,1982. – №10. – С.9-15; також // Актуальні проблеми граматики. – Львів, 2003. – С. 58-66.
9. Понасенко І. С. Ознаки сильного іменникового керування // Українське мовознавство. – К., 1985. – № 3. – с. 79-83.
10. Удовиченко Г.М. Словосполучення в сучасній українській літературній мові. – К., 1968. – 228 с.
11. Терлак З. М. Ад'єктивні словосполучення в аспекті норми // Матеріали міжнародної славістичної конференції пам'яті Костянтина Трофимовича. - Львів, 1998. - С. 247-250.
12. Терлак З. М. Варіантне керування прикметників у сучасній українській мові // Мова і духовність нації. - Львів, 1989. - С. 131-132.
13. Терлак З. Синтаксичні кальки в аспекті норми // Вісник Львівського університету. – Серія філол. 2004. – Вип. 34. – Ч.ІІ. – С.493-500.

До змістового модуля №2

1. Безпояско О.К. Інфінітив у функції другорядних членів // Укр. мова і літ. в школі. – 1984. – № 3. – С. 51–53.
2. Вихованець Р.І. Називний, орудний і знахідний відмінки у функції присудка // Укр. мова і літ. в школі. – 1973. – № 8. – С. 23–33.
3. Дудик П.С. Неповні речення в сучасній українській літературній мові // Дослідження з синтаксису української мови. – К., 1958. – С.129–260.

4. Дудик П.С. Синтаксис сучасного українського розмовного мовлення (Просте речення. Еквіваленти речення). – К., 1973.
5. Єрмоленко С.Я. Категорія предикативності // Синтаксис словосполучення і простого речення. – К., 1975. – С. 5–11.
6. Іваницька Н.Л. Взаємна зумовленість форм головних членів двоскладного речення // Укр. мова і літ. в школі. – 1979. – № 10. – С. 28–34.
7. Іваницька Н.Л. Двоскладне речення в українській мові. – К., 1986.
8. Іваницька Н.Л. Синтаксис простого речення: Складні випадки аналізу. – К., 1989.
9. Іваницька Н.Л. Складений присудок як синтаксична структура // Синтаксис словосполучення і простого речення. – К., 1975. – С. 59–85.
10. Ключковський Б.Г. Прикладка і сполучення неприкладкового характеру // Укр. мова і літ. в школі. – 1976. – № 12. – С. 20–29.
11. Коструба П.П. До питання про поняття і класифікацію неповних речень // Питання українського мовознавства. – Кн.ІУ. – Вид. ЛДУ, 1960. – С. 38–75.
12. Коструба П.П. Поняття предикативності і проблема класифікації комунікативних одиниць мови // Проблеми синтаксису. – Львів, 1963. – С. 3–9.
13. Мановицька А.Я. Зв'язок присудка із звертанням // Укр. мова і літ. в школі. – 1979. – № 9. – С. 20–23.
14. Мановицька А.Я. Узгодження присудка із звертанням // Українське мовознавство. – 1974. – Вип. 2. – С. 52–61.
15. Мановицька А.Я. Стилистично зумовлене узгодження присудка з підметом // Укр. мова і літ. в школі. – 1976. – № 11. – С. 73–76.
16. Москаленко Н.А. Підмети, виражені словосполученням // Укр. мова і літ. в школі. – 1970. – № 9. – С. 23–33.
17. Недбайло Л.І. Структура підмета // Синтаксис словосполучення і простого речення. – К., 1975. – С. 46–59.
18. Піскун Г.О. Складений підмет і його структурні типи // Синтаксична будова української мови. – К., 1968. – С. 73–83.
19. Плющ М.Я. Категорії суб'єкта і об'єкта в структурі простого речення. – К., 1986.
20. Сич В.Ф. Синтаксичні функції інфінітива // Укр. мова і літ. в школі. – 1972. – № 3. – С. 20–29.
21. Слинько І.І. Типи простих речень // Укр. мова і літ. в школі. – 1977. – № 9. – С. 48–53.
22. Слинько І.І. Чи є односкладні речення? // Мовознавство. – 1985. – № 4. – С. 48–53.
23. Швець І.Р. Синтаксичні функції інфінітива в сучасній українській літературній мові. – Одеса, 1972.
24. Шульжук К.Ф. Повні і неповні речення // Укр. мова і літ. в школі. – 1971. – № 6. – С. 25–30.

До модуля №3

1. Висоцький А. В. З історії вивчення вставних і вставлених частин речення // Система і структура східнослов'янських мов. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 1998. – С. 218-223.
2. Вольська Ю. В. Основні теоретичні засади ускладнення в сучасному українському мовознавстві // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2004. - №19 – С. 230-234.
3. Гмир І. С. Вивчення дієприкметникового звороту // Українська мова і література в школі. – 1973. – №9.
4. Комарова З. І. Формально-синтаксичні і семантико-функціональні параметри дієприслівникових зворотів у структурі речення. – К., 2003 (Автореф).
5. Кульбабська О. В. Вторинна предикація та засоби її вираження у простому реченні // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2006. - №27 – С. 108-111.
6. Кульбабська О. В. Вторинна предикація у простому реченні: Монографія. – Чернівці, 2011. – 627 с.
7. Кучеренко І.К. Вокатив як виразник функціонуючого члена речення // Проблеми синтаксису. – Вид. ЛДУ, 1963. – С. 64–73.
8. Кучеренко І.К. Логіко-граматична природа речень з узагальнюючими словами при однорідних членах // Мовознавство. – 1977. – № 6.–С.3–12.
9. Кучеренко І.К. Логіко-синтаксична природа речень з однорідними членами // Мовознавство. – 1976. – № 4. – С.29–37.
10. Кучеренко І.К. Речення з кількома присудками // Мовознавство. – 1975. – № 5.
11. Кучеренко І.К. Синтаксичні функції вокатива і так зване звертання // Міжвуз. наук. конф. з питань синтаксису. – Львів, 1962. – С.39–43.
12. Павлович П. І. Вживання дієприслівників // Українська мова і література в школі. – 1965. – №12.
13. Скаб М. С. Функціональна сфера апелятивності у слов'янських мовах та її інтерпретація лінгвістами // Матеріали міжнародної славістичної конференції пам'яті К. Трофимовича. – Том 1. – Львів: Літопис, 1998. – С. 230-234.
14. Скаб М. С. Функціональна сфера апеляції в українській мові (семантика, граматики, прагматика, стилістика): Автореф. дис... д-ра філол. наук: 10.02.01 / НАНУ Ін-т української мови. – К., 2002. – 34 с.

15. Шевель С. Типологія речень за комунікативною метою: від традиції до сучасності // Українське мовознавство. – 2020. – Вип. 50. - С. 42-75.

До модуля №4

1. Бевзенко С.П. Структура складного речення в українській мові. – К., 1987.
2. Богдан М. М. Складнопідрядні речення з підрядними означальними // УМЛШ – 1986. – №6. – С. 36-44.
3. Грищенко А.П. Складносурядне речення в сучасній українській літературній мові. – К., 1969.
4. Гуйванюк Н.В., Кульбабська О.В. Складні ускладнені речення: Теоретично-практичний блок. – Чернівці: Рута, 2003. – 145 с.
5. Довженко Г.Я. Неповні підрядні речення і другорядні члени речення, виражені порівняльними конструкціями // Укр. мова і літ. в школі. – 1973. – № 6. – С. 31–35.
6. Дорошенко С.І. Складні безсполучникові конструкції в сучасній українській мові. – К., 1980.
7. Заборна М. С. Порівняльні конструкції в системі складнопідрядних речень української мови: Навчально-методичний посібник. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2001.
8. Зарицька В. Г. Синкретичні типи підрядності в системі складного речення: Автореф. дис... канд. філолог. наук: 10.02.01. – Донецьк, 2004.
9. Кучеренко І.К. Зміст поняття “пряма мова” з погляду синтаксису. // Укр. мова і літ. в школі. – 1964. – № 7. – С. 24–28.
10. Кучеренко І.К. Складнопідрядні речення з кількома підрядними // Українська мова і література в школі.- 1973. - №5. – С.30-39.
11. Медушевський А.П. Структурно-семантична класифікація складнопідрядних речень // Укр. мова і літ. в школі. – 1974. – №10. – С.83–85.
12. Рожило Л.П. Співвідносність сполучникових і безсполучникових складних речень // Укр. мова і літ. в школі. – 1972. – № 10. – С.59–63.
13. Семенюченко М.Л. Розмежування часових і умовних підрядних речень // Укр. мова і літ. в школі. – 1973. – № 5. – С.34–37.
14. Христіанінова Р. О. Вивчення складнопідрядних речень у вузівському курсі синтаксису // Нові підходи до філології у вищій школі: Зб. наук. пр. (Матеріали IV всеукраїнської наукової конференції 14-18 вересня 1998 року) / За ред. доктора філол. наук, професора А.М.Наумова. – Запоріжжя: ЗДУ, 1998. – С. 133-134.
15. Христіанінова Р. О. Складнопідрядні супровідні речення: проблема інтерпретації // Мовознавчий вісник. – С. 250-259.
16. Христіанінова Р.О. Традиційні й нові класифікації складнопідрядних речень / Р. Христіанінова // Українська мова і література в школі : Науково-методичний журнал. – 2010. – N 1. – С. 35-38.

17. Шульжук К.Ф. Складні багатоконпонентні речення в українській мові. – К., 1986.
18. Шульжук К.Ф. Складні речення з різними видами зв'язку // Укр. мова і літ. в школі. – 1987. – № 7. – С. 44-48.